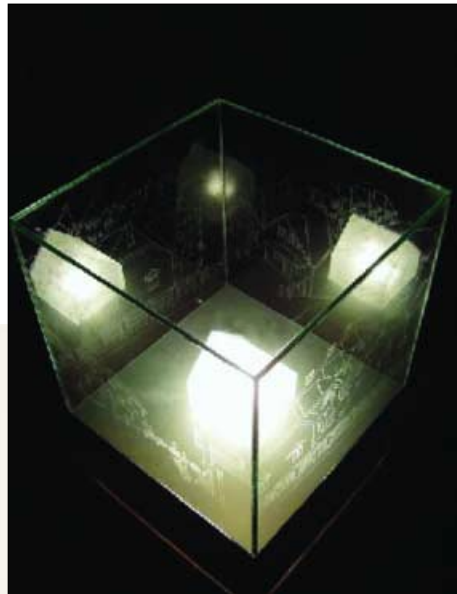

Doktori képzés a képzőművészetben

Ugyan miért kell egy művésznek doktorálnia? Hiszen a diplomával vagy anélkül, a „kellő jogosítvány” birtokában vagy akár annak hiányában is semmi más, csak és kizárólag a művek igazolják, igazolhatják a művészt. Hitelesnek, hatásosnak kell lenni, ennyi az egész, nem a papír számít.

Racionális, tiszta gondolatmenet és önmagában meg is állja a helyét, bár a kor már túlhaladta kissé. Gondoljunk csak bele: 1901-ben szenzációnak számított, amikor

Magyarországon az első mérnök megkapta doktoriális diplomáját. Az első mérnök–doktor történetesen Dr. Zielinski Szilárd (1860–1924) dédapám bátyja volt, a magyarországi vasbeton–építéset első művelőinek egyike, aki 1906-tól a Műszaki Egyetemen tanított út- és vasútépítést, és a magyar Mérnöki Kamara alapítója, első elnöke volt.

Miért kell tehát művészembernek doktori fokozat? Mert kell. De ugyan miért? Európai Unió szabályokra, és szabványokra lehetne

hivatkozni indoklásul, de az okokat és összefüggéseket a praktikus oldalukról is meg lehet közelíteni. Régebben a képzőművészeti oktatás rendszere alapjaiban különbözött a többi tudományág fokozatszerzési rendszerétől, most azonban a felsőoktatási eljárásrend egységesítése során ugyanakkor az egységesített rendszernek a játékszabályai vonatkoznak a művészeti képzésre, amik a többi szakra. Az a helyzet, hogy nem oktathat felsőoktatásban tudományos fokozat nélküli tanár, művészeti oktatásban ez alól a rendelkezés alól a Kossuth–díjas művészek kivételek.

Ezen rendelkezések következtében a tanárok többsége kénytelen volt „habilitálni”, azaz elfogadtatni a szakmai múltját, tanítási tapasztalatait és ez által beilleszteni a jelenlegi, most már EU-s rendszerbe.

Magyarországon jelenleg két intézményben van képzőművészeti doktorandusz (DLA) képzés: a Magyar Képzőművészeti Egyetemen (MKE) Budapesten, és Pécsen a Pécsi Tudományegyetem (PTE) Művészeti Karán. Mindkét doktori iskola 2002-ben nyerte el végleges akkreditációját. A képzés előfeltételei mindkét helyen azonosak: a doktori iskolába való jelentkezéshez szükséges egyetemi alapdiploma (ami lehet akár nem művészeti egyetemen szerzett diploma is!), középfokú nyelvvizsga, valamint az, hogy a doktorandusz-jelölt élethivatás-szerűen gyakoroljon alkotó tevékenységet.

A felvételi eljárásról a jelöltől bekért eddigi pályaképet dokumentáló írásos és vizuális anyagnak, valamint a megfogalmazott egyéni munkaprogramoknak jól áttekinthetőnek kell lenni, hiszen csak így hasonlítható össze más pályázók anyagával. Szóbeli felvételi vizsga van, melyen a bizottság a benyújtott anyagról beszélgetve felméri a jelölt alkalmasságát.

A DLA mesterképzés történetét nappali tagozatos, teljes idejű képzés keretében (állami ösztöndíjas, vagy költségtérítéssel formában), levelező tagozatos, részüdejű; képzésben illetve egyéni felkészülés alapján.

A fokozatszerzési eljárás a más szakoknál ismert módon szigorlatból illetve a mestermű és az értekezés védéséből áll.

A doktori képzés a művészek számára számos előnnyel jár. Az Oktatási Minisztérium minden évben meghatározza az ösztöndíjas keretlétszámot. Budapesten legutóbb 4 hazai ösztöndíjast vettek fel. Az ösztöndíjas hallgatók az értelmiségi minimálbérhez hasonló, a hivatalos egyetemi tanári fizetés bizonyos százaléka szerint három évig havonta ösztöndíjat, valamint minden szemeszterben számla ellenében visszatérített jegyzet-támogatást kapnak. A Egyetem biztosít műtermet, a hallgatók korlátlanul használhatják az egyetem számítógépeit.

A két egyetem közösen és külön-külön is szervez kedvez-

ményes szakmai utakat, és lehetőség van a külföldi egyetemeken való „áthallgatásokra” is.

A művész pályafutásban is hasznos az állandó érintkezés egyetemen található

művészeti közeggel, a rendszeres konzultáció a témavezetőkkel, és igen inspiráló az a folyamatos elvárás, hogy a doktorandusz legyen tájékozott az aktuális művészeti kérdések területén, nemzetközi szinten ismerje a szakmai folyamatokat, legyen naprakész, és életstílusa legyen a tudatos informálódás. Elvárás a maximális professzionális gondolkodás nem csak a hazai, de nemzetközi dimenziókban is. A képzésben résztvevőktől a többi tudományos doktori iskolához hasonlóan elvárják a publikációs tevékenységet is.

A művészeti terület sajátosságaiból következően egyéni munkaprogramokkal jelentkező jelölteknek felvételük után nem kell a gyakorlati alkotói–kutatói területüktől eltérni, így a doktori képzésben azonnal és teljes intenzitással végezhetik munkájukat.

Ugyancsak a művészeti alkotó munka sajátosságaiból következik, hogy a doktorandu-

szok többsége hozzászólt az egyéni munkához. Nincsenek kutatócsoportokhoz, laboratóriumhoz, műhelyhez kötve. A diplomát viszont itt sem adják ingyen, meg kell dolgozni érte. A művészeti és a tudományos doktori képzés abban is közös, hogy mint a matematikában, itt sincs „királyi út”. További információk: <http://www.mke.hu/dla/doktoriiskola.php> <http://art.ptt.hu/dla/index.shtml>

Zielinski Tibor
DLA ballagató

(Fotók: Striman Klára és Szász György)

Művészeti díjak, elismerések, címek augusztus 20. alkalmából

Lapunk szeptemberi számában - terjedelmi okokból - csak a köztársasági érdemrendekkel, kitüntetésekkel díjazott alkotó- és előadóművészek, illetve az alkotó- és előadóművészeket munkájukkal közvetlenül segítő díjazottak névsorát adtuk közre. Az augusztus 20. alkalmából adományozott művészeti díjak, elismerések, címek kitüntetettjeinek névsorát most közöljük.

Népművészet Mestere-díj

Bagossy Sándor debreceni fazekasmester;
Balla Ferencné erdélyi népdal és bal-ladaénekes;
Bércziné Szendrő Csilla esztergomi tojásíró;
Czérna Miklós vajdasági mesemondó;
Fodorné László Mária decsi kézi szövő;
Hegedűs József tószegi fafaragó;
Mátray Magdolna bábolnai csipkekészítő és tervező;
Samuné Babos Rozália vajdasági népdalénekes;
Szabó Ferenc erdélyi néptáncos;
Tamás Menyhbértné csatlajai hímző.

Pauler Gyula-díj

Prof. dr. Érszegi Géza, a Magyar Országos Levéltár főtanácsosa;
Dr. Erdmann Gyula, a Békés Megyei Levéltár igazgatója;
Dr. Horváth Erzsébet, a Magyarországi Református Egyház Zsinati Levéltára igazgatója;
Sipos Antal Gézné, a Magyar Országos Levéltár főlevéltárosa.

Móra Ferenc-díj

Dr. Jávora Anna, a Magyar Nemzeti Galéria gyűjteményi igazgatója;
Dr. B. Hellebrandt Magdolna, a Herman Ottó Múzeum régész muzeológus munkatársa;
dr. Fejős Zoltán, a Néprajzi Múzeum főigazgatója;
dr. Jeszenszky Sándor, a Magyar Elektrotechnikai Múzeum technikatörténész kandidátusa;
dr. Szabó Ferenc, a Békés Megyei Levéltár és a Békés Megyei Múzeumok Igazgatósága egykori vezetője.

Szinnyei József-díj

Dr. Bellérné Horváth Cecilia, a celldömölki Kresznerics Ferenc Városi Könyvtár igazgatója;
Beniczky Péterné, a Kodolányi János Főiskola könyvtárosa;
Elekes Eduárdné, a szekszárdi Illyés Gyula Megyei Könyvtár vezetője;
Dr. Jónás Károly, történész szakíró;
Dr. Murányi Lajos, könyvtáros, szakíró;
Dr. Plibál Katalin, az Országos Széchényi Könyvtár munkatársa.

Széchenyi Ferenc-díj

Dr. Gerő Gyula, az Országos Széchényi Könyvtártudományi és Módszertani Központ ny. munkatársa;
Dr. Kiss Mária, a Vas Megyei Levéltár ny. levéltár-igazgatója;

(Fotó: Gordon Eszter)

Az ünnepséget idén is az Iparművészeti Múzeumban tartották

Dr. Selmeczi Kovács Attila, a Néprajzi Múzeum főmuzeológusa;
Szalai Ágnes, Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár zenei gyűjtemény ny. könyvtáros vezetője;
Dr. Szűcs László, a Magyar Országos Levéltár főtanácsos főmuzeológusa;
Ungváry Rudolf, az Országos Széchényi Könyvtár ny. könyvtárosa.

Életfa-díj

dr. Pór Anna ny. táncművész, tánckritikus, színháztörténész;
Tóth János nyugalmazott közgazda;
Török Józsefné ny. tanítónő, a Tápai Hagyományörző Együttes művészeti vezetője.

Bessenyei György-díj

Kovács Bíró Ágnes, a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma főosztályvezető-helyettese;
Láng Károly, Mátészalka Városi Művelődési Központ közművelődési szakembere;
Polyák Albert, a Bács-Kiskun Megyei Közművelődési Szakmai Tanácsadó Kecskeméti Intézete főtanácsosa;
Prém János, a Fővárosi Csekovszky Árpád Művelődési Ház igazgatója;
Tóth Lajos, a Csokonai Művelődési Központ igazgatója;
Tóth Nándorné, Győr Megyei Jogú Város Önkormányzatának irodavezetője.

Wlassics Gyula-díj

Bekő Lászlóné egyéni vállalkozó;
Borkutiné Murányi Mária, a Miskolci Nemzeti Színház szervezőiroda irodavezetője;
Budai Gábor, a Ráckevei Ács Károly Művelődési Központ igazgatója;
Csasztvan András, a szarvasi Vajda Péter Művelődési Központ igazgatója;
Homoki-Szabóné Turi Andrea ny. törzsszázlós,

a Honvéd Kulturális Szolgáltató Közhasznú Társaság szentesi intézményvezetője;

Juszcák Zsuzsa, a Marcibányi téri Művelődési Központ művelődésszervezője;

Korill Ferenc, a salgótarjáni József Attila Művelődési Központ igazgatója;

Koroknai Katalin, a debreceni Kölcsy Ferenc Megyei Közművelődési Intézet módszertani főelőadója;

Markovits Zsuzsa népművelő;

Nagy Bertalané, az abádszalóki Ember Mária Könyvtár könyvtárvezetője;

Nagy Éva, a Fejér Megyei Művelődési Központ népművelő, kulturális tanácsosa;
Soltiné Radnics Magdolna, a szigetszentmisklósi Városi Könyvtár és Intézményei igazgatója;

Szabó Mibály, Jakabszállás Község polgármestere;

C. Szalai Ágnes, Veszprém Város Művelődési Központ és Könyvtár szakmai igazgatóhelyettese, főtanácsos;

Szedlacek Emilia, az érdi Szepes Gyula Művelődési Központ igazgatója;

Szegediné Kupás Csilla, a hajdúböszörményi Silye Gábor Művelődési Központ és

Közösségi Ház közművelődési előadója;

Dr. Szűcs Lászlóné, a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Közművelődési és Idegenforgalmi Intézet amatőr előadóművészeti szakreferense;

Szűcsné Sziklai Éva, a mezőberényi Petőfi Sándor Művelődési Központ igazgatója;

Ziembecki Erzsébet Ágnes, a csepregi Petőfi Sándor Művelődési-Sportház és Könyvtár igazgatója;

Tóth Csaba, a Nógrád Megyei Közművelődési és Turisztikai Intézet igazgatója.

A Népművészet Ifjú Mestere-díj

Haránt Eszter és *Lukács László* izsáki néptáncospár;

Szabó Dániel pákozdi cimbalos;
a vajdasági Guzsalyas énekegyüttes;
Molnár Péter pécsi néptáncos;
Hetényi Milán budapesti népdalénekes;
Hercz Beáta és *Hercz Vilmos* debreceni néptáncospár;

a gyulai Rozsdamaró népzenei együttes;
K. Nagy Zsolt nádudvari fazekas;
Cbemez Farkas biatorbágyi faragó;
Lengyel Zsuzsanna debreceni vászonszövő;
Zsigmondné Piukovics Zsuzsa budapesti vászonszövő;

Varga Tibor budapesti szíjgyártó;
Tátrai Zita kazincbarcikai csipkekészítő;
Gálné Kovács Gyöngyi debreceni népi ékszerekészítő;
Romsicsné Balogh Mária kalocsai hímző.

Miniszteri Elismerés

Farkas István hangszerkarbantartó;

A „Megasztár” című tehetségkutató verseny résztvevői közül: *Tóth Veronika*, *Oláh Ibolya*, *Gáspár László*, *Molnár Ferenc* „Caramel”, *Palcsó Tamás*, *Tóth Gabriella*.

Szerkesztőségünk nevében tisztelettel gratulálunk a díjazottaknak.